

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3691/2022
12.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Величковић адвокат из ..., против тужених „Терна С.А.“ Огранак „Терна С.А. Србија“ Београд, чији је пуномоћник Зоран Здравковић адвокат из ... и “Коридори Србије“ ДОО Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 141/21 од 11.05.2021. године, допуњене решењем тог суда под истим бројем од 07.10.2021. године, у седници одржаној дана 12.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 141/21 од 11.05.2021. године, допуњена решењем тог суда под истим бројем од 07.10.2021. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 7333/19 од 10.08.2020. године, делимично је усвојен тужбени захтев па су обавезани тужени да тужиоцу на име накнаде штете на кп бр. 748/1 у месту званом „река“ и то земљиште под делом зграде од 55 м² и њива II класе од 1360 м² и кп бр. 748/2 у месту званом „...“, њива II класе од 70 м², које су уписане у лн бр. ... КО ... и кп бр. 749 у месту званом „...“ и то земљиште под зградом – објектом од 148 м², земљиште под зградом – објектом од 65 м² и воћњак од 11,67 м² уписана у лн бр. ... КО ... у 2013. и 2014. године солидарно исплате износ од 113.400,00 динара са законском затезном каматом од 10.08.2020. године па до исплате, док је тужбени захтев за већи износ од досуђеног до траженог износа од 504.000,00 динара, као и за исплату законске затезне камате за период од 19.12.2016. године до 10.08.2020. године одбијен као неоснован и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 141/21 од 11.05.2021. године, допуњене решењем истог суда под истим бројем од 07.10.2021. године, укинута је првостепена пресуда и пресуђено да се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде штете на кп бр. 748/1 и кп бр. 748/2, обе уписане у лн бр. ...

КО ... и кп бр. 749 уписане у лн бр. ... КО ... у 2013. и 2014. години солидарно исплате износ од 504.000,00 динара са законском затезном каматом од 10.08.2020. године до исплате, као неоснован и обавезан тужилац да туженом „Терна С.А.“ Огранак „Терна С.А. Србија“ Београд накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.500,00 динара, а туженом „Коридори Србије“ ДОО трошкове парничног поступка у износу од 51.510,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погршено и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. а у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23) у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник Републике Србије“ број 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена и основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању надлежни општински орган, Управа за имовину, инспекцијске послове Града Ниша решењем од 15.03.2010. године, допуњеним решењем од 10.08.2012. године експроприсала је у корист ЈП „Путеви Србије“ ради изградње ауто – пута Е80, деоница од Ниша (Просека) до границе са Републиком Бугарском (Димитровграда) земљиште у власништву тужиоца и то катастарске парцеле ... и ... у површини од 1434 м² (раније катастарска парцела ...) КО ..., а решењем од 02.07.2012. године и катастарску парцелу ... КО ... у површини од 1305 м². Истим решењима обавезан је корисник да ранијем власнику исплати накнаду за експроприсану непокретност. Експроприсане непокретности су 14.08.2015. године предате у посед кориснику експропријације. На експроприсаним катастарским парцелама тужилац је гајио рано поврће у пластеницима и у њивским условима парадајз и паприку ради продаје на тржишту, а на овим парцелама у том тренутку било је посађено 70 чокота винове лозе и 3 вињаге. Радови на изградњи ауто – пута започети су 2013. године и произвели су прашину због чијег падања на засаде тужилац није могао да оствари добит од њихове продаје јер их због прашине није могао убирати.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и утврђења да је тужилац 2010. односно 2012. године обавештен о предлогу за експропријацију, првостепени суд је закључио да му стога сходно одредби члана 50. Закона о експропријацији припада накнада штете само за вишегодишње засаде (винова лоза и вињаре), а не и за једногодишње, јер их је посадио после сазнања за покренут поступак експропријације.

Другостепени суд је након одржане расправе из изведених доказа закључио да је штета у виду изосталог рода и приноса због прашине настала изградњом ауто – пута,

настала након што је тужилац писмено обавештен о поднетом предлогу за експропријацију и да стога нема право на накнаду штете из члана 50. Закона о експропријацији, због чега је у целости одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд пропустио да правилно утврди чињенично стање због чега није правилно применио материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о експропријацији („Службени гласник Републике Србије“ број 53/95, „Службени лист СРЈ“ број 16/2001, „Службени гласник Републике Србије“ број 23/01 ... 106/16) прописано је да се непокретности могу експроприсати или се својина на њима може ограничити само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Одређивање висине ове накнаде прописано је одредбама из главе VI овог Закона, који у члану 50. прописује да ранији сопственик нема право на накнаду за улагање које је извршио после дана када је писмено обавештен о поднетом предлогу за експропријацију, осим трошкова који су били неопходни за коришћење непокретности (став 1.) и да обавештење о поднетом предлогу за експропријацију ранијем сопственику доставља орган надлежан за доношење решења о експропријацији (став 2.), док је чланом 52. прописано да ранији сопственик има право да скине усеве и убере плодове са експроприсаног земљишта (став 1.), а да орган надлежан за доношење решења о експропријацији може у изузетно хитним случајевима дозволити кориснику експропријације, на његов захтев, да на експроприсаном земљишту почне да изводи радове пре доспећа усева или плодова за жетву или бербу (став 2.), а ако ранији сопственик није био у могућности да скине усеве или убере плодове услед тога што је кориснику експропријације дозвољено да отпочне радове пре скидања усева или убирања плодова, ранији сопственик има право на накнаду за усеве и плодове према тржишној цени по одбитку потребних трошкова које би имао од жетве или бербе (став 4.). Из ових одредби произилази да ранији сопственик експроприсаног земљишта поред накнаде за одузето земљиште има право и на накнаду за засаде подигнуте на том земљишту, осим за улагања учињена након обавештења о покренутом поступку за експропријацију. Ранијем сопственику припада и право да скине усеве и убере плодове са експроприсаног земљишта, а за случај да то није био у могућности услед тога што је кориснику експропријације дозвољено да отпочне радове пре скидања усева и убирања плодова, ранији сопственик има право на накнаду за усеве или плодове према тржишној цени, по одбитку потребних трошкова које би имао од жетве или бербе.

Како из решења о експропријацији произилази да су првостепена решења донета 2010. године као и да су њиме експроприсане тужиоцеве и то катастарска парцела ... КО ... (након покретања поступка експропријације од ње су формиране парцеле ... и ...) у површини од 1434 м² и катастарска парцела ... КО ... у површини од 1035 м² и да су непокретности предате у посед кориснику експропријације 14.08.2015. године, то је ради правилне примене одредбе чланова 50. и 52. Закона о експропријацији било потребно разјаснити када је тужилац писмено обавештен о поднетом предлогу за експропријацију и

да ли је у том тренутку било засада на катастарским парцелама ... и ... (за које би му припала накнада по члану 45. Закона о експропријацији), као и да ли је кориснику експропријације било дозвољено да радове започне пре него је тужилац убрао плодове, јер би у супротном ранији сопственик имао право на накнаду плодова према члану 52. став 4. Закона о експропријацији.

Такође је остало неразјашњено, а на шта се у ревизији основано указује, да ли је поступак експропријације обухватио и катастарску парцелу ... (имајући у виду извештај Службе за катастар непокретности и допуну решења од 10.08.2012. године), као и да ли је катастарска парцела ... експроприсана у целости обзиром да је у листу непокретности уписана у површини од 1380 м², као и да ли је поступак експропријације обустављен, каква околност је предвиђена чланом 36. Закона о експропријацији у којој ситуацији се поставља као спорно да ли ће се у конкретном примењивати одредбе Закона о експропријацији или општа правила о одговорности за штету. С обзиром да је другостепени суд пропустио да разјасни све ове битне чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права, то је побијана пресуда морала бити укинута, због чега је на основу члана 416. став 3. Врховни суд одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић